

Szanowni Państwo! Mieszkańcy Gminy Żarnów!

ŻARNÓW MOŻE BYĆ PONOWNIE MIASTEM! Przekazuję na Państwa ręce wydanie specjalne „NICOLAUSA” w sprawie **ponownego nadania i przywrócenia praw miejskich** miejscowości Żarnów. Skąd pomysł przywrócenia praw miejskich dla Żarnowa? Rząd RP podjął niezwykle cenną inicjatywę, aby miejscowości, które utraciły status miasta po Powstaniu Styczniowym 1863/1864, w 160 rocznicę jego wybuchu, te prawa odzyskały. **Wojewoda Łódzki Tobiasz Bocheński**, działając w imieniu rządu, przedstawił naszemu samorządowi taką propozycję. Chcę poznać Państwa zdanie w tej sprawie. **To Wasz głos będzie decydujący.** Zachęcam Was, aby jak najwięcej osób wzięło udział w konsultacjach. **Proszę o poparcie tej propozycji.** Zdecydujmy sami. Każdy głos jest bardzo ważny.

Żarnów to miejscowość z wielkim potencjałem do dalszego **rozwoju gospodarczego**, o dużych walorach turystycznych, przyrodniczych i kulturalnych. To nas wyróżnia na mapie województwa łódzkiego.

Status miasta królewskiego ma wymiar symboliczny dla nas wszystkich. Wielokrotnie wyrażaliśmy tęsknotę za niegdyś **utraconymi prawami miejskimi**, przyznanymi w 1360 i 1415 roku.

Zdecydujmy zatem wspólnie w jakich warunkach i perspektywie będziemy żyć, pracować i kształcić nasze dzieci, wnuki i kolejne pokolenia mieszkańców naszej ukochanej Gminy Żarnów.

Z wyrazami sympatii, szacunku i wielkiego uznania...

Wójt Gminy Żarnów dr Krzysztof Nawrocki

Gmina Żarnów naszą „małą Ojczyzną”

Ziemia Żarnowska - leżąca w dorzeczu **rzek Czarnej i Wąglanki** - posiada wiele piękna i uroku. Tutaj szumią nadal resztki wspaniałej niegdyś Puszczy Pilickiej (która przed wiekami w okolicach kasztelańskiego Żarnowa, łączyła się z Puszcza Świętokrzyską), a na polach rosną jeszcze rozłożyste topole i wierzyby, przypominające krajobraz ubiegłych wieków. Charakterystyczne dla tutejszego krajobrazu są - uroczyska dla turystów - **ustronia leśne i nadrzeczne**, a także liczne pagórki i wzgórza (w tym najwyższe - Sielecka Góra i Diabla Góra), z których rozpościerają się przepiękne widoki na okolice. Świadczy o wielowiekowym wydobywaniu rozmaitych **kopalin** (rudzie żelaza, drobnoziarniste piaskowce jurajskie, gliny i ility ceramiczne, piaski i żwiry) w regionie, jest nadal widoczne w okolicznym, pofalowanym **krajobrazie**. Liczne kamieniołomy, hałdy powyroboiskowe, jary i wąwozy, nadają pięknej Ziemi Żarnowskiej specyficznego kolorytu i atrakcyjności. Są tutaj także liczne miejsca upamiętnione walką i męczeństwem narodu, gdzie znajdują się pomniki lub pamiątkowe tablice, których treść ma przypominać obecnym i przyszłym pokoleniom o martyrologii miejscowej, patriotycznej ludności. Przebiegają tędy też szlaki walk partyzanckich, zwłaszcza osławionego bohaterstwem **25 pułku piechoty Armii Krajowej**, o którym z tęsknotą i wielkim uwielbieniem zawsze mówiono w Żarnowie.

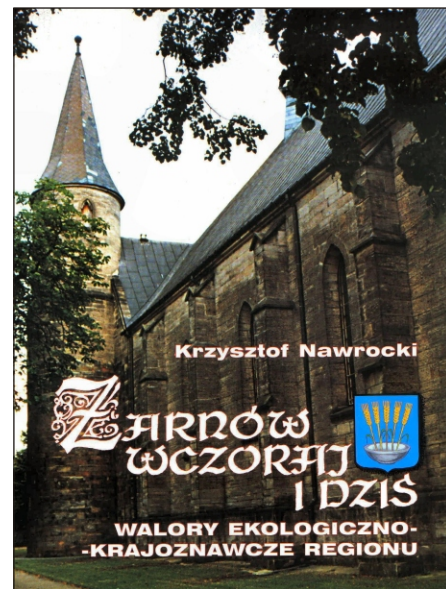
W regionie znajdują się **zabytki architektoniczne** o dużych wartościach artystycznych i architektonicznych. Notuje się tu duże zagęszczenie zabytkowej zabudowy o znaczeniu ponadregionalnym. Historykom, regionalistom i konserwatorom zabytków, doskonale są znane: XII-wieczny układ urbanistyczny w Żarnowie, XIV-wieczny - w miejscowości Skórkowice oraz układy osadniczo - przestrzenne wsi Antoniów, Chelsty, Grębenice, Marcinków, Miedzna Murowana, Paszkowice, Pilichowice, Sielec, Soczówki, Straszowa Wola, Trojanowice i Zdyszewice. Najbardziej znanymi obiektami historycznymi są: zrewitalizowany współcześnie **dawny gród kasztelański i grodzisko wczesnośredniowieczne w Żarnowie** (zwane lokalnie Górą Szwedzką lub Górą Mierzińską), monumentalny i budzący zachwyt turystów **kościół św. Mikołaja w Żarnowie** (z doskonale zachowaną częścią romańską i gotycką), **kościół św. Łukasza w Skórkowicach**, XIX-wieczne **cmientarze** w Żarnowie i Skórkowicach oraz resztki wiekowych **parków podworskich** i młynów wodnych. Sławą cieszy się zrewitalizowany współcześnie **cmientarz żydowski w Żarnowie**, ale również znajdujące się na dawnej Ziemi Żarnowskiej zakłady przemysłowe **w Maleńcu i Machorach** (obecnie w gminie Ruda Maleniecka), których intensywne funkcjonowanie w XIX i XX wieku, przyczyniło się do rozwoju gospodarczego naszej ziemi.

W żarnach 1000-letniej historii...

Historia magistra vitae (łac.) - historia nauczycielki życia. Tymi słowami od wieków w szkołach podkreślano rangę tej dyscypliny naukowej. **Józef Piłsudski** przed laty powiedział „*Kto nie szanuje i nie ceni swojej przeszłości, ten nie jest godzien szacunku, teraźniejszości, ani prawa do przyszłości*”. Sam **Jan Paweł II** był wielkim znawcą historii Polski, a w jednej ze swoich homilii stwierdził „*Naród, który nie zna swojej przeszłości, umiera i nie buduje przyszłości*”. Cieszy fakt, iż w miejscowych szkołach od lat pielęgnuje się **historyczne tradycje** Żarnowa i okolic, zachęcając uczniów do poznawania burzliwych dziejów regionu. W Szkole Podstawowej im. Juliana Bartoszewicza w Żarnowie znajduje się **Izba Regionalna im. gen. Kazimierza „Bończy” Żalęskiego**. Ziemia Żarnowska może pochwalić się bardzo bogatą przeszłością, sięgającą początków Państwa Polskiego. Przed wiekami bywali tu polscy królowie i książęta, organizowano ważne zjazdy możnowładców i odbywały się historyczne bitwy, znane w historii Polski. Jedną z nich była **bitwa ze Szwedami pod Żarnowem**, do której doszło w dniu **16 września 1655 roku**, w czasie szwedzkiego „potopu” (o której na stronie 24).

Zawarte w treści teksty pochodzą z książki „**Żarnów - wczoraj i dziś. Walory ekologiczno - krajoznawcze regionu**”. Rozpowszechnianie wiedzy o Naszej Gminie służy podkreślanu tożsamości i jest ważnym elementem przywrócenia **PRAW MIEJSKICH DLA ŻARNOWA**.

509 lat istnienia miasta Żarnowa (1360 - 1869)

Walory historyczno - kulturowe, obecna struktura społeczno - gospodarcza, a nade wszystko oczekiwania dotyczące dalszego rozwoju Żarnowa, są podstawowymi argumentami w procesie ubiegania się o nadanie miejscowości Żarnów statusu miasta. W 2023 roku mija 154-rocznica odebrania praw miejskich Żarnowowi. Wiele lat temu w miejscowym środowisku, pojawiła się inicjatywa powrotu do korzeni, wszak to Żarnów jest jedną z najstarszych miejscowości w regionie, która posiadała prawa miejskie i miała je nieprzerwanie przez ponad 500 lat. Inicjatywa przywrócenia praw miejskich wypłynęła od Wójty Gminy Żarnów, choć była i jest popierana również przez liczną grupę żarnowian, ale też osób pochodzących z Żarnowa, a zamieszkałych w różnych regionach Polski i poza jej granicami. Żarnów należy do jednych z najstarszych miejscowości województwa łódzkiego. Pierwsza historyczna wzmianka o Żarnowie (określanym mianem Samov, Sarnove) znajduje się w falsyfikacie mogileńskim z 1065 r. i bulli gnieźnieńskiej z 1136 r. W dokumentach z XIII w., dotyczących Żarnowa, pojawiły się pierwsze wzmianki o kasztelanach żarnowskich (pełniących swe funkcje do 1795 roku). W okresie średniowiecza kasztelania żarnowska była bardzo rozległa i dziś można ją porównać do współczesnych powiatów opoczyńskiego i koneckiego. Sięgała od Pilicy po przedgórze Gór Świętokrzyskich. W 1360 roku od króla Kazimierza Wielkiego, Żarnów otrzymał prawa miejskie średzkie (odmiana prawa niemieckiego powstała w Środzie Śląskiej na wzór praw obowiązujących na początku XIII wieku), a w 1415 roku z rąk króla Władysława Jagiełły - prawa miejskie magdeburskie. W XVI i XVII wieku Żarnów należał do dynamicznie rozwijających się miast I Rzeczypospolitej, a o jego randze może świadczyć przyjęcie miary korca żarnowskiego, jako jednej z obowiązujących miar sypnych. Kres świetności miasta Żarnowa przyniosła wojna polsko - szwedzka. W 1655 odbyła się bitwa pod Żarnowem, w której wojska polskie, dowodzone przez króla Jana Kazimierza poniosły druzgocącą klęskę, miasto zostało splądrowane i spalone, a mieszkańcy wymordowani. W XVIII wieku nastąpił jednak ponowny rozkwit naszego Żarnowa, a ostatni kasztelan żarnowski Szymon Symeon Szydłowski był jednym z 14 sygnatariuszy Konstytucji 3 Maja.

Niestety, w 1869 roku - na podstawie tzw. „ukazu” carskiego, Żarnów utracił prawa miejskie (jak większość miasteczek w zaborze rosyjskim), m.in. za aktywny udział mieszkańców w Powstaniu Styczniowym. Prawa miejskie Żarnów posiadał 509 lat, od 1360 do 1869 roku. Decyzja o wszczęciu procedury przywrócenia praw miejskich, będzie swoistym hołdem oddanym naszym przodkom i przywróceniem stanu prawnego mieszkańcom miasta i całej Gminy Żarnów.

Dlaczego Żarnów powinien ponownie być miastem?

W oparciu o zapisy Ustawy o samorządzie gminnym, nadanie miejscowości statusu miasta, dokonywane jest w sposób uwzględniający infrastrukturę społeczną i techniczną oraz układ urbanistyczny i charakter zabudowy. Za ponownym utworzeniem miasta przemawiają przesłanki, które wskazują, że miasto tworzone jest na terenie zurbanizowanym, o przewadze ludności nierolniczej, posiadającym odpowiedni potencjał gospodarczy i odpowiednio ukształtowaną infrastrukturę w zakresie urządzeń komunalnych i komunikacyjnych, a także spełniającą funkcję lokalnego ośrodka oświaty, kultury i handlu. Żarnów spełnia przesłanki, aby ponownie uzyskać status miasta, gdyż ma wielowiekową, dobrze udokumentowaną historię i znane powszechnie zabytki - m.in. grodzisko wczesnośredniowieczne i monumentalny kościół św. Mikołaja z XII, XVI i XX wieku (z doskonale zachowaną romańską wieżą). Ponadto posiada zwartą zabudowę typu miejskiego ze średniowiecznym XII/XIV wiecznym układem urbanistycznym, ukształtowane centrum z rynkiem - obecnie placem Marszałka Józefa Piłsudskiego, będącym dawnym średniowiecznym placem targowym. Żarnów charakteryzuje się także dobrze rozwiniętą infrastrukturą miejską - ponad 30 ulic i placów, oświetlenie uliczne, chodniki oraz parking gminny na 100 pojazdów.

W Żarnowie trwa rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, funkcjonują wodociągi i kanalizacja. Mamy u nas dobrze rozwiniętą sieć telefoniczną i internetową szerokopasmową, a w Żarnowie i w sąsiednich Trojanowicach i Topolicach, funkcjonuje sieć gazowa. Gazem ziemnym ogrzewane są wszystkie obiekty publiczne. W Żarnowie zorganizowane są miejsca rekreacji mieszkańców. Są nimi m.in. park na pl. Piłsudskiego i tereny zielone, którymi są skwery z miejscami do wypoczynku. Zbudowano kompleks boisk „Orlik 2012”, siłownię zewnętrzną, a także kilka ogólnodostępnych altan i placów zabaw dla dzieci. W Żarnowie doskonale zorganizowano tzw. strefę handlu, wśród których są trzy duże supermarkety oraz kilkanaście mniejszych punktów handlowych różnych branż. Wynika to z wielowiekowej tradycji targowej, bowiem przywileje na organizację jarmarków w Żarnowie nadawali królowie w okresie od XIV do XVIII wieku. W stolicy gminy są instytucje miastotwórcze i ponadlokalne, co świadczy o rozwiniętej sferze usług publicznych. Są nimi Urząd Gminy w Żarnowie, poczta, oddział Banku Spółdzielczego Ziemi Piotrkowskiej (obecnie naturoBank), kilka jednostek organizacyjnych gminy i powiatu, wśród których jest Gminna Biblioteka Publiczna z Domem Kultury oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Co przemawia za przywróceniem praw miejskich?

W stolicy Naszej Gminy aktywnie funkcjonują **Warsztaty Terapii Zajęciowej**, **Powiatowa Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „Przystań”**, jedna z największych w regionie **Szkoła Podstawowa im. Juliana Bartoszewicza** (w dwóch budynkach A i B) z oddziałami integracyjnymi i przedszkolnymi, **Niepubliczne Przedszkole „Radosna Dolinka”**, a także **szkoły zawodowe, średnie** (kończące się egzaminem dojrzałości - maturą) i **policealne w Żarnowie**, skupione w **Powiatowym Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego**. Ponadto w Niemojowicach obok Żarnowa znajduje się **Powiatowy Dom Pomocy Społecznej i Dom Dziennego Pobytu „Senior Wigor”**. W stolicy gminy mamy zorganizowane dobrze funkcjonujące **targowisko** o nawierzchni bitumicznej z **zaletem gminnym**. Mieszkańcy Żarnowa mają zapewnioną ochronę zdrowia, realizowaną poprzez **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej**, **dwie apteki**, **dwie przychodnie**, realizujące specjalistyczne usługi medyczne, a także **stację pogotowia ratunkowego w Żarnowie**. Całodobową służbę dla mieszkańców pełni znakomicie wyposażona jednostka **Ochotniczej Straży Pożarnej KSRG w Żarnowie**, o tzw. największej wyjazdowości do pożarów, wypadków drogowych i innych zdarzeń w powiecie opoczyńskim. W Naszej Gminie jest zorganizowana **komunikacja gminna**, realizowana od kilku lat we współpracy ze służbami Wojewody Łódzkiego. W Żarnowie i najbliższych okolicach są świadczone **specjalistyczne usługi dla mieszkańców**, m.in. poprzez liczne placówki handlowe i usługowe różnych branż, punkty gastronomiczne, apteki, bank, usługi pocztowe, telekomunikacyjne oraz ubezpieczeniowe, firmy świadczące usługi dla mieszkańców z branży ogólnobudowlanej oraz elektro-energetycznej, zakłady fryzjersko-kosmetyczne, stacje obsługi pojazdów samochodowych ze sklepami motoryzacyjnymi, zakłady pracy - dwie szwalnie dla kobiet, a także kilka kamieniołomów i zakładów obróbki żarnowskiego jurajskiego piaskowca i produkcji płytek elewacyjnych.

W najbliższej okolicy Żarnowa znajdują się: **Ośrodek Sportu i Rekreacji** nad zalewem na rzece Wąglance w Miedznej Murowanej, **stacje paliw** (Trojanowice, Grębenice) z dobrze funkcjonującymi punktami handlowymi, **kilka restauracji, zajazdy i hotele** z kilkudziesięcioma miejscami noclegowymi i **kwatery agroturystyczne**.

Przywrócenie sprawiedliwości dziejowej dla Żarnowa

Istotnym elementem ubiegania się o przywrócenie praw miejskich jest fakt, iż zdecydowana większość mieszkańców Żarnowa utrzymuje się ze **źródeł pozarolniczych**. Ponadto niebagatelne znaczenie ma położenie Żarnowa na skrzyżowaniu **ważnych szlaków komunikacyjnych: drogi krajowej nr 74** (Sulejów - Kielce), **dwóch dróg wojewódzkich nr 726** (Żarnów - Opoczno - Rawa Mazowiecka) i **nr 746** (Żarnów - Końskie), a także **dwóch dróg powiatowych nr 1504E** (Żarnów - Skórkowice) i **nr 3120E** (Żarnów - Czersko) oraz kilku dróg gminnych. Przed wiekami przez Żarnów przebiegał tzw. **„Trakt Królewski”** z Krakowa do Warszawy i kilka ważnych dróg, łączących różne części kraju. Przywrócenie praw miejskich nie pociąga za sobą dodatkowych przywilejów dla mieszkańców czy władz lokalnych, niemniej jednak, posiadanie statusu miasta odgrywa ważną **rolę wizerunkową** dla miejscowości o dawnym miejskim rodowodzie. To przywrócenie oczekiwanej od wielu lat **sprawiedliwości dziejowej**. Co możemy zyskać po nadaniu **statusu miasta Żarnowa**? Większy **prestż**! Żarnów będzie kolejnym miastem w powiecie opoczyńskim, co zwiększy jego znaczenie w skali lokalnej (powiat) i regionalnej (województwo). Przyznanie praw miejskich spowoduje podniesienie **atrakcyjności** miejscowości w oczach młodych ludzi, którzy chcieliby się tutaj osiedlać. Stworzy się większa dostępność nie tylko do środków pomocowych **Unii Europejskiej**, ale również i krajowych. Oprócz programów dla wsi możliwe będzie aplikowanie przez gminę miejsko - wiejską o **środki dla miast**, np. z programu „Rozwój lokalny”, czy „Partnerstwo Miast”;

Pojawią się znacznie większe szanse na przyciągnięcie do nas potencjalnych **inwestorów** i może nastąpić poprawa na rynku pracy. Będzie znacznie łatwiejsza **promocja walorów turystycznych** i może nastąpić zwiększenie dynamiki rozwoju Żarnowa i Gminy Żarnów. Przywrócenie praw miejskich może ułatwić **kontakty międzynarodowe** i zapewnić otwartą drogę do zawarcia porozumień partnerskich z miastami zagranicznymi (tzw. miasta bliźniacze). Szanse są bardzo duże, dowodzi tego choćby przykład wielu miejscowości, które po 140 - 150 latach przerwy, w ostatnich kilku latach ponownie stały się miastami. Wśród nowych miast w Polsce są np. **Wolbórz, Piątek, Lutomiersk, Lututów, Solec nad Wisłą, Nowa Słupia, Opatowiec, Wiślica, Szydłów, Łągow, Radoszyce**, a od 1 stycznia 2023 roku zostały nimi m.in. **Rozprza, Ujazd, Dąbrowice, Jeżów, Piekoszów, Jastrząb i Łopuszno**. W bieżącym okresie o prawa miejskie ubiegają się znane nam doskonale miejscowości z najbliższych okolic, które w przeszłości, tak jak Żarnów, utraciły prawa miejskie po Powstaniu Styczniowym - w latach 1869/1870. Są nimi: **Białaczów** (w powiecie opoczyńskim), **Odrzywół i Gielniów** (w powiecie przysuskim) oraz **Gowarczów** (w sąsiednim powiecie koneckim). Wiemy doskonale, że niektóre z nich są znacznie mniejsze od naszego Żarnowa, a nigdy - tak, jak nasz Żarnów - nie miały tak wielkiego znaczenia w historii i administracji państwowej I Rzeczypospolitej. Skoro **Rząd RP podjął inicjatywę**, aby miejscowości, którym zaborcy carscy bezprawnie zabrali status miasta, te prawa mogły odzyskać, to czemu z tego mielibyśmy nie skorzystać?

Historyczny moment dla naszej małej Ojczyzny

Nasza Gmina nieustannie się rozwija. Świadczą o tym wielomilionowe inwestycje. Podjęcie przez Radę Gminy Żarnów **uchwały** o upoważnieniu wójta do prowadzenia **konsultacji społecznych**, będzie dodatkowym zobowiązaniem dla samorządu do podejmowania kolejnych zadań w celu podnoszenia standardu życia mieszkańców oraz **wzrostu rangi i znaczenia Żarnowa** oraz całej gminnej społeczności. Jedyny koszt jaki poniesie Gmina Żarnów, po uzyskaniu **praw miejskich dla Żarnowa**, to zmiana szyldów i pieczętek w urzędzie. Po przywróceniu tychże praw - byłby to **Urząd Miasta i Gminy Żarnów**.

To historyczny moment dla Naszej Małej Ojczyzny. Możemy stać się świadkami rodzącej się nowej rzeczywistości w dziejach Gminy Żarnów. Po uzyskaniu zgody Rady Gminy Żarnów na rozpoczęcie **procedury**, związanej z nadaniem miejscowości statusu miasta, przeprowadzone zostaną w tej sprawie **konsultacje z mieszkańcami** całej gminy, aby uzyskać ich opinię na ten temat. W trakcie konsultacji zostaną przedstawione **informacje historyczne**, dotyczące Żarnowa (temu służy niniejsza publikacja) oraz informacje na temat procesu, jak i rezultatów **zmiany statusu** miejscowości Żarnów. Nadmienić również należy, że mieszkańcy nie ponoszą **żadnych wydatków** z tytułu uzyskania praw miejskich. Uzyskanie statusu miasta nie pociąga za sobą obowiązku wymiany dowodu osobistego i innych dokumentów. Należy zaznaczyć, iż **nie wzrosną opłaty lokalne** (podatki od nieruchomości, opłaty za odbiór odpadów), gdyż reguluje to uchwała Rady Gminy, a nie status miejscowości. Ważnym jest fakt, iż **dodatki wiejskie** dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez gminę **pozostają bez zmian**, bowiem decyduje liczba mieszkańców, a nie status miejscowości. Bezpośrednie **dopłaty rolnicze** - które pobierają użytkownicy gruntów rolnych - **pozostają bez zmian**, miejscowość nie musi być wsią, aby rolnik je otrzymywał. Uzyskanie statusu miasta nie spowoduje zakazu hodowli zwierząt gospodarskich oraz upraw na gruntach ornych. Nie nastąpi **żadna zmiana adresów** w Naszej Gminie, nie zmieni się - jak niektórzy uważają - kod pocztowy Gminy Żarnów, z którego wszyscy korzystamy. Zmiana statusu miejscowości Żarnów, w żadnym wypadku **nie spowoduje wzrostu liczby etatów w administracji gminnej** i kosztów jej funkcjonowania. Przeczytajcie Państwo prezentowane informacje i przedyskutujcie temat w gronie rodziny i znajomych. **Liczymy na Wasze poparcie!**

50 lat istnienia Gminy Żarnów (1973 - 2023)

1 stycznia 2023 roku minęło 50 lat od powołania Gminy Żarnów. Jakie okoliczności sprawiły, iż powołano gminę? Jakie były **podziały administracyjne w XIX i XX wieku**? W 1869 roku dekretem cara Aleksandra II Romanowa, Żarnów utracił **prawa miejskie**. Przyczyniła się do tego nieugięta wobec carskiego okupanta, patriotyczna postawa okolicznej szlachty oraz duchowieństwa i mieszczan, aktywnie biorących udział w Powstaniu Styczniowym. Żarnów określono mianem „**osady miejskiej**” pod zarządkiem wójta. Potem zdecydowano, iż Żarnów wejdzie w skład Gminy Topolice, choć Urząd Gminy znajdował się nadal w Żarnowie. Taki stan trwał aż **do 1954 roku**, a obecne terytorium Gminy Żarnów należało aż do czterech ówczesnych gmin. Większość współczesnej Ziemi Żarnowskiej wchodziła w skład gmin **Topolice** (z siedzibą w Żarnowie) i **Machory** (z siedzibą w Marcinkowie), a kilka miejscowości do gminy **Sworzyce** (z siedzibą w Soczówkach, a potem w Grabkowie) oraz **Białaczów** (z siedzibą w Białaczowie). **1 stycznia 1955 roku** w miejsce 22 gmin wiejskich w powiecie opoczyńskim powołano 70 gromad, zarządzanych przez gromadzkie rady narodowe. Siedziby gromadzkich rad narodowych ulokowano w miejscowościach: **Bronów, Dłużniewice, Machory, Marcinków, Ruszenice, Skórkowice, Straszowa Wola, Topolice i Żarnów**. Wschodnią część obecnej gminy (Malków, Soczówki, Wierzchowisko) zaliczono do gromady **Grabków** w powiecie koneckim. Po kilku latach zlikwidowano gromady w Bronowie, Dłużniewicach, Machorach, Ruszenicach i Topolicach, powiększając obszar gromad Marcinków, Skórkowice i Żarnów. **1 stycznia 1973 roku** dokonano reorganizacji administracji i powołano **gminy**, które funkcjonują współcześnie. W powiecie opoczyńskim powstało 11 nowych gmin, których siedziby ustanowiono w miejscowościach: **Aleksandrów, Białaczów, Białobrzegi, Drzewica, Mniszków, Odrzywół, Opoczno, Paradyż, Poświętne, Sławno i Żarnów**. W wyniku reformy, dokonano likwidacji gromad i utworzono gminy, na czele których stanęli naczelnicy gmin.

Przed powołaniem gmin, zdecydowano o przyłączeniu do powiatu koneckiego części gromady Marcinków, znanej z zakładów metalurgicznych **w Maleńcu i Machorach**. Te miejscowości, nierozzerwalnie związane z Żarnowem, zostały zaliczone do Konecczyny. Do gminy Żarnów przyłączono sołectwa Malków, Soczówki i Wierzchowisko z GRN Grabków. Nowo utworzona gmina miała obszar **140 km²**, a jej liczba ludności wynosiła **8866 mieszkańców**. Obecnie obszar Gminy Żarnów wynosi **140,7 km² (14070 ha)**.